

Csóka Ferenc

Sárga, mint a nap

Hogy melyik az én legkedvesebb könyvem? Nekem olyan nincs. Vannak ugyan kedvenceim, de azok mind afféle nosztalgia-kedvencek. Valamennyi körülrajongott mű az életem egy-egy szakaszához kötődik. Ma már egyiket sem tartom akkora durranásnak, mint hajdanán.

Az ember legfontosabb életkora szerintem a kamaszkora. Akkor igyekszik belépni a felnőttek világába, a mesékkel elbolondított gyermek akkor szembesül komolyabban a kellemetlen valósággal. Lelke kitérül, és elkezd magába szívni a töméntelen jellemformáló féligazságot. Feldolgoz, visszaöklendez, beépít. Szeret, gyűlöl, támad, sérül, megkeményedik. Majd ott áll diktátorra, zsenivé, robottá, birkává, öntudatos polgárrá kényszerítve magát. Hogy mivé lesz, az nagyonban függ az olvasmányaitól. Hogy utat mutat-e neki néhány okos, esztétikusan pátyolgató, katartikus léleknevelő gondolat, vagy csak az ostoba süketelés áramlik az agyába.

Az én útmutató támaszom abban az időben Tóth Elemér 1975-ben megjelent *Sárga, mint a nap* című kötete volt. Az idő tájt ez a kötet volt számomra a legkedvesebb. Megfogta a kezem, simogatott, nemesített. Már nem emlékszem, mikor vettem meg és miért. Nem érdekelt a csehszlovákiai magyar irodalom, unalmasnak tartottam. Egy-két oldal után rendszerint beletört az én kis életlen bicskám a jó vastag irományokba. És ekkor leltem rá Tóth Elemér olvashatóan vékony kötetének novelláira! Valahogy más volt a hangütésük, az írásmódjuk, a világlátásuk, és – ami a fő – hiányzott belőlük a sok felesleges, öncélú művészkedés. Értethetőek voltak, megdöbbentőek, léleknevelők. Olykor erotikusak... Ez egy kamasznál nem elhanyagolható szempont. Az íráskor történései választásokat adtak, kapukat nyitottak, magokat ültettek a szívembe.

Tóth Elemér szerint a tizenöt írás két forrásból táplálkozik. Az egyik az otthoni, a másik a városba szakadt fiatalember találkozása az étellel. Hát... Abban az időben el sem olvastam a fülszöveget. Nem is tudtam, hogy ilyen fennkölt ez az egész. De lehetett benne

valami, mert az én találkozásomra az étellel szintén hatással volt. És én is fiatalka voltam akkoriban.

Az első novella, rációlvola az íróra, egy öregemberről szól. Az utolsó meg egy öregasszonyról... Mindegy, a lényeg, hogy nagyon mélyen megérintettek. A halállal szembesítették az én felhőtlenül csapkodó lelkemet. Nagyon el kellett gondolkodnom rajtuk. És az élet értelmén, értékén szintűgy.

A *Sok és kevés* magyar nemzetiségű katonájának csehországi kalandja mindennapos volt akkoriban. Minden magyar kiskatonát Švejk népe közé toloncoltak a hazafiak, és csaknem mindegyik belehabarodott egy cseh kislányba. A novella olvasása közben már alig akartam elkerülni a dicső sereget.

A sárga bikinis lány a *Sárga, mint a napban* elveszíti a megtalált szerelmet, mert a fiú rájön, hogy előtte már odaadta magát a primitív szövegű, minden csajt hanyatt döntő, beképzelt haverjának. Lemoshatatlanul piszkossá vált ezzel a srác szemében. Büszke kamaszként nekem sem kellett az ismerőseim levegett babái. Következésképpen nagyokat bólgattam a legény döntésére.

Mesélhetnék még buja, kéjsóvár asszonyokról (minden kamasz tapasztalt, buja és kéjsóvár másasszonya után epekedik), csalafintán ötletes novelláról a novellában, az orosz katonáról (abban az időben még őket hittem szenteknek), falusi kazlakról, megcsalásról, csendről, hallgatásról, a gyermeki lélekről, a kórház magányáról, az időről, mely siet és elrepül, és a festőről, aki máig is érvényes bölcsességgel állt elő: „Tudja, a művészek világa az, ahol a legtöbb semmit sem érő ember meg tud bújni.” Szóval, mesélhetnék, de a terjedelem nem engedi. Aki hozzájut a könyvhöz, olvassa el! Még ma is húrokat penget a lélekben.

Amire nagyon-nagyon büszke vagyok, az az író későbbi bejegyzése a kötetemben: „Csóka Ferencnek baráti szeretettel, abban a reményben, hogy még sokszor örülhetünk egymásnak!”

Kiadványunkat támogatta a Szlovák Köztársaság Kormányhivatala, a Szlovák Köztársaság Oktatásügyi, Tudományos, Kutatási és Sportminisztériuma, a Nemzeti Kulturális Alap, valamint a Bethlen Gábor Alap.

KATEDRA • mesačník

ročník XXI., 3. číslo, november 2013

Vydavateľ:

Lilium Aurum s.r.o.,

Palác Duna Palota,

Galantská cesta 658/2F,

929 01 Dunajská Streda

Tel.: 00421 (0)31 552 90 28

Fax.: 00421 (0)31 590 27 12

IČO: 17642183

Cena: 0,83 € / 25,- Sk

ISSN 1335-6445 • EV: 611/08

Časopis vychádza s finančnou podporou

Ministerstva školstva, vedy, výskumu

a športu Slovenskej republiky.

Realizované s finančnou podporou

Úradu vlády SR - program Kultúra

národnostných menšín 2012.

Náklad: 2500 ks

Konverzný kurz: 1 € = 30,1260 Sk

Redakcia / Szerkesztőségünk:

Lilium Aurum, s.r.o.

Palác Duna Palota, Galantská cesta

658/2F, 929 01 Dunajská Streda

Tel.: 00421 (0)31 552 90 28

Fax.: 00421 (0)31 590 27 12

E-mail: katedra@katedra.sk

Honlap: <http://www.katedra.sk>

Minden jog fenntartva.

Kéziratokat nem őrziünk meg

és nem küldünk vissza.